

Straža v viharju

Izhaja vsak četrtek • Posamezna številka stane Din 1.50
Celoletna naročnina Din 40.— • Čekovni račun: „Straža v viharju“, Ljubljana, št. 16.790

Izdaja: Konzorcij „Straže v viharju“ (A. Tepež) • Urejuje: A. Lipovšek
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Semeniška 2/II. • Tisk Jugoslov. tiskarne (J. Kramarič)

Ljubljana, 24. decembra 1940

Leto VII — Številka 15

Slovenski narod in univerza

Izjava gospoda rektorja

Želeli ste, g. urednik, od rektorja božično izjavo za »Stražo v viharju«. Ne morem drugače začet kakor s pietetno mislijo na prominentnega soustanovitelja, odločnega zaščitnika, velikega dobrotnika in podpornika naše univerze, blagopokojnega dr. Antona Korošča. Dokler je bil kakor koli v vladi ali pri vladi, se je čutila univerza varno, ni se ji je bilo batiti kake okrnitve; ko pa je bil prosvetni minister, smo imeli prepričanje, da bomo vse dosegli, kar je le mogoče. Ko bi še ostal pri življenju, bi bil naš univerzitetni božič veselejši, poln najboljših upov.

Toda tudi po tej strašni izgubi zremo v smislu Koroščevega značaja in dela pogumno v bodočnost. Saj nam je k sreči še pred smrtjo spravil, kar nam je bilo najbolj potrebno. Največja pridobitev letošnjega leta je možnost spopolnitve medicinske fakultete, za kar ima Koroščeva volja in avtoriteta odlične zasluge.

Dvajset let smo se morali boriti za obstoj prvih dveh letnikov. Zaman smo se trudili, da bi razbili okove okrnjene fakultete. Letos se je to posrečilo. Na predlog prosvetnega ministra Božidarja Maksimoviča je ministrski svet z uredbo z dne 28. maja 1940 črtal § 51. univ. zakona, ki je omejeval ljubljansko medicinsko fakulteto na štiri semestre. Prosvetni minister dr. Anton Korošec pa je dne 19. julija 1940 podpisal akt, s katerim je podana možnost, da se naša medicinska fakulteta spopolni do zadnjega, t. j. desetega semestra. Letos sta bila odprta 5. in 6. semester, imenovani so bili trije novi medicinski profesorji.

Pri državnem gospodarstvu z dvanajstinami smo seveda imeli težave s krediti. Prepustil se je sicer kirurški paviljon medicinski fakulteti, a kredite za opremo smo dobili od ministra za narodno zdravje in socialno politiko dr. Budisavljeviča šele v zadnjem času. Vendar upamo, da se bo že po novem letu začelo življenje v novem paviljonu. Za neobhodno potrebno kliniško predavalnico nam je minister dr. Korošec priboril vsoto 400.000 din. Po predloženem načrtu bi se dala s to vsoto meseca avgusta predavalnica sezidati. Preden pa so bile potrebne formalnosti izvršene, so cene tako narasle, da licitacija ni uspela. Moramo torej na drug način to zidati in se potegovati za povišanje prvotnega kredita 400.000 din. Vendar pa se delo za 5. semester sicer s težavo, a redno vrši. Tako ima na primer prof. dr. Lavrič predavanje že od 7. do ure zjutraj, ker sicer ni predavalnica na razpolago, in vseh njegovih 60 slušateljev je vsak dan na mestu ob tej zgodnji uri.

Razveseljiv je dalje dogodek, da smo kljub

Slovenski akademski mladini

Slovenski narod se zaveda v polni meri pomembnosti in potrebe slovenskega vseučilišča. V popolni univerzi vidi potrdilo svoje narodne samobitnosti in avtonomije na kulturnem področju.

Slovenski narod se je že od leta 1870. vztrajno in načrtno boril za svoje vseučilišče. Ta borba je prišla do najvišjega izraza tik pred svetovno vojno. Dosegli pa smo svoje vseučilišče po veliki zaslugi dr. Korošča takoj po prevratu. Toda vso dobo v lastni državi je bilo treba še mnogo in mnogo težkih borb, ko je bilo naše vseučilišče ogroženo v svojem obstoju. Danes pa je ta borba načelno zaključena ter imamo popolno univerzo tudi po zaslugi velikega pokojnika.

Načelno zaključena, upam. Toda s tem naše prizadevanje za vseučilišče še ni prenehalo. Manjkajo še gmotni pogoji za pravo popolnost. Naše delo bo šlo za tem, da se zgradi popolna medicinska fakulteta s kliniko, novo osrednje poslopje, da dobe še ostale fakultete potrebne institute, stolice, laboratorije in opremo.

začetnim velikim težavam vendarle dobili izplačano posojilo za mineraloški zavod, ki se zdaj z vso naglico dviga iz tal poleg rudarskega paviljona. Na drugi strani tega paviljona hiti strojni zavod k svoji dovršitvi. Temu zavodu nasproti pa čaka na povišanje kreditov kemični zavod, ki je sicer po streho, a ni denarja, da bi se dozidal. Z denarjem, ki je na razpolago do 31. marca 1941, se bo na pomlad naredila vsaj ena predavalnica s potrebnimi kabinetmi. Za Akademsko menzo poleg šolske poliklinike je univerza že del stavbišča kupila, pri drugem delu še manjkata dve mali formalnosti. Na pomlad se stavba lahko začne zidati, vendar še ni dovolj kreditov za dovršitev. Za naravoslovni zavod je univerza kupila ugodno zemljišče, Simenčevo vrtarijo blizu Gradašnice. Na pomlad se bo začel zidati. Če se univerzi posreči načrt, ki ga ima v zvezi s tem zavodom, bo ta okolica prav lepo urejena. Uspelo nam je končno tudi, da je berlinska vlada izjavila pripravljenost, da se dunajska Knaflova ustanova za visokošolce prenese na ljubljansko univerzo. To je izjavila svoj čas že avstrijska vlada. Preden pa se je

Vas pa, dragi akademiki, pozivam, da bodite tudi vredni našega slovenskega vseučilišča. Zato se poglobljajte v strokovni študij, kajti le strokovni izobraženci morejo biti v prid napredku slovenskega naroda. Posebno pa je vaša naloga, da se s študijem pripravljate za novi socialni red, ki bo v znamenju krščanske občestvenosti, ljubezni in bratstva, ne pa kapitalističnega ali razrednega egoizma, ki je kriv današnje svetovne gospodarske zmede.

Predvsem pa: bodite zvesti slovenski narodni tradiciji, ki jo označujeta katolištvo in močna slovenska narodna zavest!

V teh težkih dneh se z vso ljubeznijo in pripravljenostjo tudi na žrtve oklenite naše narodne države Jugoslavije ter se pripravljajte za delo za njo. Najlepši zgled pri tem delu je zapustil vam in nam pokojni veliki dr. Korošec!

V Ljubljani, 19. decembra 1940.

Dr. Franc Kulovec,
predsednik.

prenos izvršil, je prišla priključitev Avstrije k Nemčiji in se je vsa zadeva morala znova uravnjavati. Zdaj še samo čakamo, da nemška vlada naznaní dan, ko se naj ta akt formalno izvrši.

Z drugimi načrti, ki jih ima univerza, ne more naprej, ker ji manjkajo denarna sredstva. Trenutno se trudi z mislijo, kako bi dobila mnoge in mnoge milijone, da bi se sezidale medicinske klinike. Prvi koraki v tem oziru so storjeni.

Naj končam kakor sem začel. Če bi še imeli dr. A. Korošča za seboj, bi laže številčili s takšnimi in tolikšnimi številkami. A pri veliki izgubi, ki je zadela tudi našo univerzo z njegovo smrtjo, je univerzi in meni v tolažbo misel, da smo ga še pravočasno pred letom dni promovirali za častnega doktorja Aleksandrove univerze ter mu s tem izkazali vsaj nekoliko hvaležnosti za njegove velike zasluge za univerzo in mu naredili veselje za njegov zadnji lanski božič, ko nam je on po božjih sklepkih s svojim odhodom v večnost naredil toliko žalost za božič 1940.

M. Slavič.

Kristus nam je rojen

V blišče svetlo, belo snežno odejo je odeta zemlja, kol v svojo najbolj slavnostno obleko. Zamajajo se zvonovi, skozi temo in mrak hili njihov glas do mest in vasi, do daljnih selskih koč in do slednjih src: Kristus nam je rojen, pridite, molimo!

S sto in sto tisoči vernih src obhajamo v enih mislih in čustvih rojstvo malega Jezusa. Kako svet in pomemben je kraj, kjer sta nekoč pred božjim Detetom klečala sv. Jožef in Marija in za njima bellehemski pastirji in vsi milijoni in milijoni. Kako svet nam je še danes kraj, kjer nas naše ljube jaslice v cerkvi in kotu domače hiše spominjajo sreče, blaženosti in veselja prve Svete noči. S tiho in čisto skrbjo, z otroško ljubeznijo v srcu klečimo pri jaslicah, pri božjem Detetu, v tih zbrani molitvi. Od kod to, da so v tistih dneh naša čustva vsa raznežena, naše misli vse v eno strnjene, naša volja bolj kot sicer ne vse pripravljena, naše koprnjenje nečakano? Od kod, ako ne iz zavesti, da nam je rojen »Čudoviti, Bog, Knez miru, Oče prihodnjega veka«.

Nocoj to Sveto noč, ta Sveti dan, ko so milijoni pogreznjeni v blaženi sreči svetlih skrivnosti, pa drugi milijoni in milijoni, brez lastne strehe in toplega domka trpijo in umirajo, kol da bi Odrašenik ne bil prišel, kol da bi angeli ne bili oznanili »na zemlji mir ljudem, ki so Bogu po volji«.

Borno, božjega veličastva nedostojno je sprejela zemlja Sina božjega v prvi božični noči in še vedno Ga tako sprejema. Zato pa Bog s tem večjimi milostmi obsipava tiste, ki ga ljubijo. »Luč sveti v temi in tema je ni sprejela. V svojo lastnino je prišla in njeni je niso sprejeli. Vsem pa, ki so jo sprejeli, je dala pravico, da postanejo otroci.« Preprosta srca so Bogu odprta in ljuba. Mnogi si s težkimi, dvomljivimi sistemi v mukah utirajo pot do resnice, ki se je neukim pastirjem razodela v Sveti noči. Iščimo večno, božjo Resnico s čistim prepustnim srcem!

Božična skrivnost je vsa čisto Marijina. Kako je živela Marija s svojim Jezusom v tesnem združenju, kako je Jezus krasil in bogatil njeno čisto dušo z vedno novimi milostmi. Ali ne bo Marija tudi naše duše najbolje pripravila na tako svojo sladko skrivnost? Njej se prepustimo! Tudi v naša očiščena srca bo položila svojega Jezusa. »Danes boste spoznali, da bo prišel Gospod in vas bo rešil in jutri boste videli njegovo slavo. Jutri bo izbrisana krivica na zemlji in kraljeval nam bo Zveličar sveta!«

Mir ljudem na zemlji, ki so Bogu po volji!

Dr. Korošec, simbol naše skupnosti, je preminul. Njegova monumentalna osebnost nam je nehote narekovala notranjo disciplino in slovensko edinost. Morebitne medsebojne praskе niso prestopale meje Koroščeve družine. Pod njegovim varnim plaščem je bilo vendar vse edino. Ob njegovem grobu čutimo vsi brezpogojno potrebo edinosti.

Prav božični praznik nas na to spominja. Iz Betlehema prihajajo zvoki angelskega speva: mir ljudem na zemlji, ki so Bogu po volji. Ta angelska poslanica o miru ne pomeni slabosti ali boječnosti ali bledičnega kompromisarstva, ampak je najvišji napor volje, je pogum do spoznanja resničnosti, ki iz nasprotij išče poti k dobremu in resničnemu. Božji mir ni samo neko sentimentalno čustvo, ampak je mir resnice in pravice; pravica in mir sta se poljubila. Posameznik ne more iz sebe objeti cele resnice in pravice. V svoji omejenosti gleda vsak samo svoj izrez resnice in pravice. Zato se morajo upoštevati mnenja, nazori, temperamenti drugih, da se v dvomljivih stvareh lažje bližamo celotni resnici. Eden mora drugega dopolnjevati in popravljati in če se tako obravnavanje vrši z dobro voljo, to nikakor ne nasprotuje božični poslanici o miru. Saj Bog sam želi, da izoblikujemo svoja lastna spoznanja, vendar pa ne tako, da bi hoteli v svoji osebni omejenosti prevpiti vse druge, ampak da skušamo doumeti tudi miselnost in razloge drugih.

Prepir, ki pa res prežene mir, nastane tedaj, če hočemo lastno mnenje podati kot edino merodajno, edino možno in sploh ne dopuščamo možnosti, da bi mogli še drugi tudi imeti prav. Lahko se nam tisočkrat zdí naše mnenje kot edino možno in vse drugo kot absurdno, vedno se pa moramo zavedati, da smo ustvarjeni iz nič in da se nas še vedno nekako drži prah zemlje in da smo zato enostranski. Prav ta zavest je tista dobra volja, o kateri govori božična poslanica; tistim ljudem, ki so dostopni, popustljivi, gledajo drugega v prijazni luči, velja beseda, da so Bogu po volji. Avtoriteta Cerkev in načela morajo seveda ostati nedotaknjena.

Potruditi se hočemo, da bomo izvrševali to božično poslanico v našem slovenskem miljeju, v akademskem okolju, v naših društvih, v našem časnikarskem poklicu. Vsem onim, ki so mogli kdaj misliti, da jim nismo prijazni ali da jim kratimo pravice ali jim delamo krivico, ki pa vendar kakor mi iščejo božje kraljestvo na zemlji, pravimo:

Ob Koroščevi smrti želimo bolj kot kdaj mir, sporazum, edinstvo in bolj kot kdaj se hočemo truditi, da se izpolni nad nami božična obljuba: »Mir ljudem na zemlji, ki so Bogu po volji; takim namreč je mir obljubljen.«

Popravljamo

V 10. številki letošnjega letnika smo napisali na naslov lista »Mi mladi borci« v članku »Med Scilo laicizma in Karibdo klerikalizma«, da: »oni 'sukurs' iz Zagreba in Splita (gotovo bo prišel še od nekod) je prišel na SOS klic iz Ljubljane«. S tem smo sponirali, da so bile vesti o naši debati v hrvaških časopisih naročene iz Ljubljane, zato da so jih potem mogli »M. m. b.« ponatiskovati.

To našo trditve obžalujemo, ker smo jo izrekli brez dokazov.

Blagoslovljene božične

praznike in srečno
Novo leto želita
uredništvo in
uprava!

Naše fakultete

Juridična fakulteta

Juridična fakulteta bo tudi v novem letu nadaljevala svoje že več kot 20 letno delovanje za vzgojo dobrih pravnikov, ki naj s svojim strokovnim znanjem zvesto služijo narodu in državi; v tem svojem narodnem in državotvornem delovanju upa fakulteta v blagohotno razumevanje in pomoč oblasti, pravniških korporacij in vse naše javnosti. V prvi vrsti potrebuje fakulteta spricho pičlih vsot, s katerimi je mogla razpolagati v zadnjih letih, izdatnih sredstev za izpopolnjevanje fakultetne knjižnice in seminarjskih knjižnic.

Dr. Leonid Pitamic,
dekan juridične fakultete.

Medicinska fakulteta

Na osnovi uredbe ministrstva prosvete I. br. 21.413 od 19. julija 1940 je odpadla formalno zadnja ovira za končno veljavno in popolno razširitev medicinske fakultete v Ljubljani. Ta uredba namreč določa, da se na medicinski fakulteti univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani odpro v teku šolskega leta 1942/43 vsi klinični semestri.

Za šolsko leto 1940/41 se morajo odpreti:

1. patološko-anatomski institut;
2. interna klinika;
3. kirurška klinika;
4. fizikalni institut.

V letu 1941/42 se odpro:

1. centralni rentgenološki in radio-terapevtski institut;
2. farmakološko-toksikološki institut;
3. higiensko-bakteriološki institut;
4. klinika za dermato-venerologijo;
5. klinika za infekcijske bolezni;
6. klinika za ginekologijo in obstetricijo;
7. klinika za psihiatrijo in neurologijo;
8. klinika za ortopedijo in za fizikalno terapijo in balneologijo.

V letu 1942/43:

1. institut za sodno medicino in kriminalistiko;
2. klinika za očne bolezni;
4. klinika za otorinolaringologijo in klinika za zobne ter ustne bolezni.

V smislu te uredbe bi mogli biti v letu 1945. prvič promovirani na slovenski univerzi prvi doktorji vse medicine.

Medicinska fakulteta univerze kralja Aleksandra I. bi morala do konca leta 1944. imeti na razpolago 11 institutov in 11 klinik. Danes je v obratu prav za prav en sam institut, in sicer anatomski institut, ki je vzel pod svojo že itak majhno streho še pet drugih institutov.

Interna in kirurška klinika sta našli začasno svoje prostore v novozidanem paviljonu občje drž. bolnišnice, dočim za ostale institute in klinike streha še ni pripravljena.

Le-ta, na prvi pogled nemogoča situacija zahteva seveda nujno in pospešeno rešitev, ki je pa pri uvidevnosti in dobri volji vseh odločujočih faktorjev tudi mogoča.

Točno in tisočkratno dejstvo je, da je občja drž. bolnišnica v Ljubljani za sto odstotkov premajhna, da ima premalo bolniških postelj, da jo bo vendarle treba povečati. Z drugimi besedami: mora se zidati!

Kaj naj se zida? Zidati se mora nujno klinična bolnišnica.

S to zidavo je doseženo dvojno: število bolniških postelj v Ljubljani se zviša in obenem se postavi celotna klinična bolnišnica, ki ne bo služila le za to, da se število bolniških postelj zviša, temveč bo služila posredno in neposredno vsemu narodu.

Zidava klinične bolnišnice v Ljubljani je zadeva, ki se da izpeljati, prav lahko izpeljati, če je le količnik dobre in čvrste volje pri činiteljih, kateri imajo v rokah materialne in moralne možnosti.

Zgodovina piše tudi o premajhni požrtvovalnosti in odločnosti narodov, o zamujenih prilikah.

Naj ne piše kulturna zgodovina slovenskega naroda takšna poglavja v svoje liste.

Ljubljana, 23. decembra 1940.

Dr. Hribar, t. č. dekan.

Tehniška fakulteta

Po dolgih letih boja za obstanek je tehniška fakulteta danes v dobi razvoja in izpopolnjevanja. Gradimo stavbe za tri zavode, od katerih je zavod za strojništvo malodane dograjen, poslopje za kemijo je pod streho, za mineralogijo pa je že izven temeljev. Predloženi so načrti in zaprosen kredit za elektrotehnični oddelek, medtem ko so načrti za centralno poslopje in srednji trakt dovršeni, tako da je upravičeno upanje, da bodo mogli kemični laboratoriji kmalu zapustiti temne in nehygienske kletne prostore v poslopju realke, drugi zavodi pa dosedanje pretesno provizorno poslopje ob Aškerčevi cesti in se vseliti v nove, zračne in bolj opremljene stavbe. Seveda bo treba še mnogo truda, skrbi in dela, preden bo vse uresničeno.

Ko pogledamo ob zaključku leta 1940. nazaj, je naša dolžnost, da se iskreno zahvalimo vsem, ki so nam do tega napredka kakor koli pomagali, obenem pa pri pogledu v bodočnost prosimo, da nas v našem stremljenju podpirajo še nadalje vsi merodajni činitelji in vsa slovenska javnost.

Inž. Alojzij Hrovat, dekan.

Teološka fakulteta

Teološka fakulteta v Ljubljani šteje letos prvič šest letnikov po načrtu šestletnega študija, ki se je začel izvajati pred petimi leti po fakultetni uredbi iz l. 1935. Prvi dve leti sta posvečeni študiju sholastične filozofije kot pomožne znanosti dogmatične teologije, ostala štiri leta pa študij teoloških strok. Razveseljivo je dejstvo, da zaradi podaljšane študija število slušateljev ni prav nič padlo. V letošnjem zimskem semestru šteje naša fakulteta 190 rednih slušateljev in 1 izrednega. Na njej so vpisani kot slušatelji ne le bogoslovci,

Straža opazuje svet

Prizadevanje sv. očeta, da bi dosegli pri vojskujočih se taborih božično premirje, niso uspela. Vojna bo šla dalje, kakor da bi božičnih praznikov ne bilo. Zvezde, ki bi človeškemu rodu pokazala pot do miru, ni. Namesto angelskih zborov, ki bi voščiti čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje, bomo slišali prasketanje bomb in ihtenje nedolžnih žrtev. Francoski katoliški časopis »La Croix« je v tej zvezi zapisal zelo resnične stavke. »Vojna je zanikanje krščanstva,« je dejal, »in je bolj primerno, če si tako imenovana sodobna kultura, ki je krščanstvo zanikala, ne natika božičnega sijaja, ki ji je bistveno tuj.« Nato pa dodaja, da bo »naloga bodočih rodov, da ustvari spet krščansko omiko, ki ji bodo vojne tuje, božično veselje pa iskreno in prirodno.«

Po vseh bojiščih se bodo, kakor nam kaže pretekli teden, nadaljevali boji. Na angleško-nemškem bojišču je bilo prejšnjemu številu razdejanih mest dodanih še nekaj novih. V Angliji Liverpool, v Nemčiji Mannheim. S strahom se sprašujemo, kam bo tresčila nesreča med božičnim tednom. Na albanskih frontah trajajo borbe v snežnih viharjih dalje. V Afriki se razvija angleški napad v velikem razmahu tja po libijski puščavi. Bombe padajo okrog zibelke krščanstva in rojstnega kraja Zveličarjevega.

Če se ozremo na našo državo in na njen položaj, se moramo globoko zahvaliti Bogu, da nam je prizanesel. Naš božič bo miren. Naš božič bo lep. Ne razumemo, da bi ga bili mi zaslužili, ko ga toliko drugih narodov, ki so morda boljši od našega, ne bo imelo. Ne vemo, kakšne namene ima božja Previdnost z našim narodom in kakšne naloge mu je pripravila, ko mu je sedaj dala čas in priliko, da se v miru nanje pripravi in zanje telesno in duševno okrepi. Le to vemo, da moramo božične praznike v tem duhu obhajati, kot notranjo pripravo na delo, ki ga bomo morali opraviti za obnovo krščanske omike v mednarodnem življenju.

Po poročilu madridskega lista »Ya«, je španska vlada zopet uvedla duhovno-pastirsko službo za vojaštvo, ki je bila v dobi »liberalne« republike ukinjena. Osnovala se je posebna duhovniška korporacija, podrejena posebnemu vojaškemu škofu.

ki so gojenci ljubljanskega škofijskega semenišča, ampak tudi kleriki raznih redov ter svetni teologi iz mariborske škofije in raznih hrvaških škofij, zato, da bi si pridobili ne le diplomo o dovršeni fakultetni izobrazbi, ki se zahteva za napredovanje v višji državni službi, temveč tudi doktorsko akademsko čast in usposobljenost za znanstveno delo. V letu, ki se nagiba h koncu, je lepo število diplomiranih teologov napravilo profesorski izpit, ki se zahteva za profesorje veronauka na srednjih šolah. Ljubljanska teološka fakulteta ima nenadomestljiv pomen za strokovno izobrazbo ne le slovenske duhovščine, temveč tudi naših bratov Hrvatov, ki po svojem študiju na naši fakulteti z vsem zanimanjem sledijo našemu kulturnemu razvoju in napredku. Za bodočnost bo v tem pogledu še lepše poskrbljeno, ko bo dograjen monumentalni konvikt Baragovega semenišča, ki bo lahko sprejel pod svojo streho veliko število slušateljev teološke fakultete. Tik tega konvikta se bo

20-letni obstoj in prav tako dolgo plodno delovanje naše univerze je dokončno podrlo vse neutemeljene dvome o zmožnosti slovenske znanosti, obenem pa je tudi najzgovornejša afirmacija slov. narodne samobitnosti.

Dr. A. KOROŠEC v »Straži« 20. decembra 1939

zgradilo tudi posebno moderno poslopje, ki bo v njem teološka fakulteta vzela svoje prostore v najem; kajti sedanji prostori, ki jih ima najete v Alozijevisču na Poljanski cesti zaradi pomnoženih letnikov ne morejo več zadoščati. Ostane nam le ena posebna želja, da bi državni proračun dovoljeval večje kredite za seminarje in za knjižnico teološke fakultete. Veliko oporo ima teološka fakulteta v knjižnici Bogoslovne akademije, ki vedno lepše napreduje po zamenjavah z znanstvenimi publikacijami tega našega teološko-znanstvenega društva in po velikodušni podpori svojih mecenov.

Dekan dr. Jos. Turk.

Filozofska fakulteta

Filozofska fakulteta vrši v glavnem trojno funkcijo. Prvič je to naš najvišji znanstveni delovni zavod, vrsta seminarjev in institutov, ki so naša sodobna poglavitna žarišča znanstvenega proučevanja. Drugič so te naše znanstvene institucije ognjišče prizadevanja, ki je usmerjeno na vzgojo znanstvenega naraščaja. Tu naj dobijo mladi ljudje ono znanje, ki naj jih usposablja za samostojno znanstveno delo, bodisi po vsebini, po spoznavanju problematike, kot po seznanjanju z metodami, ki naj vodijo do cilja. Tretjič so seminarji in instituti naše fakultete najvišja šola, iz katere naj izhajajo mladi profesorji in profesorice, da prevzamejo vzgojo v srednjih šolah.

S to označbo je podana preprosta, obče znana trojna funkcija filozofske fakultete; z njo se uvršča v celotni slovenski in jugoslovanski narodni organizem. Seveda s tem nje življenjske naloge še niso izčrpane.

Kako je v dosedanjem dvajsetletnem delu izvrševala svoje naloge, o tem govoriti ob kratkem, v nekaj vrstah, nima nikakega smisla. Pač pa je na žalost mogoče že ob kratkem opozoriti na mnoge pomanjkljivosti, ki jih še vsebuje naš fakultetni aparat. — Naša javnost se vse premalo zaveda, da so zanj do sedaj postavljeni tako rekoč šele prvi temelji. Imamo sicer seminarje in institute, toda nameršeni so po veliki večini v neustrezajočih prostorih in so nezadostno opremljeni, bodisi v čisto tehničnem kakor v znanstvenem smislu. Nekoliko se bo položaj izboljšal, ko se bodo nekateri seminarji in instituti preselili v novo poslopje Univerzitetne knjižnice, kar se bo, kakor upamo, moglo vsaj deloma zgoditi na spomlad. Znatno izboljšanje se bo uveljavilo tudi z novimi prirodoslovnimi instituti; kakor znano, je zanje kredit že na razpolago in ako bo šlo vse po sreči, bomo mogli spomladi začeti z gradnjo. Toda ne smemo zamolčati, da nastaja že bojazen, da bo naraščajoča draginja silno povečala gradbene stroške in da z razpoložljivo vsoto ne bo mogoče izhajati. Vzporedno s tem se je začela akcija, da se botanični vrt preseli z dosedanjega prostora med Ižansko in Dolenjsko cesto k zgradbi prirodoslovnih institutov ob Koleziji, pa da se hkrati pošteno opremi. Upamo, da nas

bodo v poštevh prihajajoči činitelji pri tem podprli.

Tu so imenovani le čisto aktualni problemi in načrti. Pri tem pa ni bilo govora o vrsti znanstvenih institucij, ki jih na fakulteti še nimamo, vzemimo astronomski zavod itd., pa etnološki seminar, za katerega se prav sedaj trudimo, da ga osnujemo. Precej prostora bi bilo še treba, da bi popisali samo poglavitne naše potrebe, da posebej na poglavje o opremi, instrumentih, aparatih itd. itd. sploh ne preidemo.

Treba bo še mnogo dela, da se naša filozofska fakulteta izpopolni tako, da bo mogla svojo trojno funkcijo v živem narodnem organizmu vršiti tako popolno, kakor želimo profesorji in kakor upravičeno pričakujejo študentje in ves narod. Iz okolice problemov, ki se v raznih pogledih postavljajo pred nas, naj izberem samo še eno stvar: brigo za znanstveni naraščaj. Le malo štipendij je na razpolago našim slušateljem, le malo ustanov, iz katerih se črpajo sredstva za samostojno znanstveno delo mladih. Nagrade, ki se podeljujejo, so poveljni tako skromne, da dejansko niso nagrade, marveč vselej niti povračilo izdatkov. Na žalost se oglašajo le maloštevilni zasebniki, pa nekatere organizacije, ki nudijo na razpolago potrebne vsote za znanstveno proučevanje. S posebnim poudarkom je imenovati hvalevredno prizadevanje mestne občine Ljubljana, ki je ustanovila poseben fond, da se iz njega nagraja vsako leto dobre razprave slušateljev-znanstvenikov, tičočee se mestne zgodovine, zemljepisja itd. Zelo bi bilo koristno, ako bi banska uprava, ki zadnja leta nagraja leposlovna dela, ustanovila podoben fond, z namenom, da se z njim omogoča ujanje mladih naših študentov-znanstvenikov v proučevanje Slovenije v onih področjih, kjer je za potovanje, za delo v terenu itd. treba materialnih sredstev.

Anton Melik.
dekan filoz. fakult.

Slovo

S slovenskih gričev ječe zvonovi v mraz. Naš kmet se je sklonil in po stari narodni navadi poprosil: »Gospod, daj mu večni mir!«

Družina molči, a v vsaki bajti, tam daleč v hribih je za pečjo tiha, neoficielna komemoracija za dr. Korošcem, komemoracija brez tuje učenosti.

Zvezdnata noč je zunaj. Tam daleč drdra posebni vlak z mrtvim našim voditeljem. Nikdar ni hotel ceremonij, kadar se je vozil, zdaj so mu dali poseben voz, njegov vlak, da se pelje kot suveren med svoj narod.

Vlak vozi na postajo. Naše glave so klonile. Joj, ko si drugič prišel, voditelj, med nas, smo Ti klicali v pozdrav, zdaj pa nam je beseda zamrla na ustnicah in srce stiska bolečina. Ne moremo videti Tvojega nasmejanega obraza...

Hoteli so ga odpeljati brez spreveda, a zdi se, kot bi jim sam rekel: »Pustite me med mojimi fantil Skupaj bomo šli — zadnjič — do banovine.«

In avtofurgon je drsel počasi, po Bleiweisovi cesti se pomika akademski spreved z mrtvim voditeljem slovenskega naroda. Ko se bo prestolno mesto zbudilo, bo hitelo k svemu častnemu meščanu in poslancu — potem bo imel toliko obiskov! Zdaj pa smo le akademiki ob njem.

Zdaj gremo v cerkev in prosimo pri akademski sv. maši za pokoj Koroščeve duše.

Da bi podoba velikega moža stopila jasno pred nas, da bi ob njej dobili moči in delavnosti, zato Stražarji govore na žalnem sestanku v svoji izbi o njem kot velikem Slovencu in državniku.

Tudi na univerzi žalujejo strokovna društva in vsi akademiki za velikim voditeljem.

Najtežje pa je najmlajšim v Frančiškanski dvorani, članicam in članom Slovenske dijaške zveze, ko morajo na žalnem zboru razglasiti, da je mrtev oče slovenske katoliške dijaške mladine. V krčevitem joku mladih src trepetava dvorana. Na vedno žarečih licih je ugasnil nasme in najmlajši član SDZ iz I. razreda meščanske šole zajoka na glas, tako da tudi akademik ne more več zadrževati solz.

Večer je in luči, ovite s črno tančico, so zasvetile. Prižganih je tisoče bakel in okna ob cestah so svetla, ko na samo božično noč. Tiho se pomika spreved od banovine proti univerzi. Na ljubljanskih cestah se sliši le rožni venec.

Pred univerzo se strnemo akademiki in profesorji. Zdi se, kot bi se oziral, kot bi dajal roko vsem v slovo:

»Ti, ki si me blatil na zborovanju, daj mi roko v slovo! In oni, ki ste me krivo sodili morda, kot ste v predavanju to in ono namigavali — pozdravljeni! Morda boste zdaj spo-

znali, da ste se motili... In tam so moji fantje — Stražarji!

Poslavlja se prorektor v imenu profesorjev in univerze sploh, poslavlja se akademik.

Mrzlo je, da trepetamo, a z balkona doni iz čistih grl APZ poslovilna pesem.

Zdaj leži v stolnici nem, mi pa prosimo pred tabernakljem vso noč zanj in za svoj narod. Vsi katoliški akademiki smo ob njegovi krsti pred oltarjem v molitvi združeni.

Noč je prekratka, da bi mogli vsi zavedni akademiki stražiti mrtvega voditelja. Ko zadnji fantje ob desetih dopoldne prepuste mesto »slovenskim fantom« se že pomikajo prve skupine spreveda proti Navju.

Dijaki imamo poseben oddelek: Zastopstva SDZ, zastopstvo AZ, strokovnih klubov na univerzi, »Edinstva«... nato akademiki in akademičarke, nato članice in člani krožkov SDZ. Vsa mesta Slovenije so poslala zastopnike SDS na pogreb.

Nekdo je zapisal, da je dr. Korošec gotovo najbolj vesel te mladine, ki je pred njegovo krsto molila na ljubljanskih ulicah žalostni del rožnega venca.

Navje čaka največjega Slovenca, da bi mu bilo zadnji dom. Vojaški pozdrav državniku odmeva v Kamniške planine, vrste se govorniki, tisoč in tisoč src se poslavlja, a ne more govoriti — vendar mu z mladostno gesto zastopnik mladine zakliče ob odprtem grobu:

»V imenu slovenskega dijaštva, ki si ga izmed vseh najbolj ljubil, poslednji zbogom! Nesmrtni voditelj, mi ostanemo tvoji!«

Težka plošča je pokrila grobnico, voditelj nam je izginil izpred oči. Sami smo ostali in zgubili bi se, da nam ni dal naročila, da nam ni tolikokrat dajal poguma, češ, da smo na pravi poti. Ko smo se vrnili na svoje delo, spremlja vsakega izmed nas Koroščevo duh, njegov pogum, njegova odločnost.

Dr. Korošec, mirno spil Stojimo na straži za Boga, za tvoj narod in za državo!

P r i p o r o č a s e

Nova Založba v Ljubljani Kongresni trg 19

Knjigarna, trgovina s pisarniški-
mi potrebščinami
in umetninami

Na novo izšlo:
Dragotina Ketteja
Z BRANO DELO
Roman: Jastreb kroži

VSAK INTELIGENT
ČITA TUDI VERSKO
LITERATURO!

Poglobitvi
verskega življenja služi odlični ilustrirani mesečnik

GLASNIK

PRESVETEGA SRCA JEZUSOVEGA

z mesečno prilogo naših slovenskih misijonarjev v Indiji

Letna naročnina din 18.—
Uprava: Ljubljana, Zrinjskega 9. (Ček. rač. 10.604)

»Bengalski misijonar«

Knjige domačih in tujih založb
Pisarniške in šolske potrebščine

nudi v veliki izbiri
po nizkih cenah

Knjigarna Mohorjeve tiskarne

Ljubljana
Miklošičeva 19

Celje
Prešernova 17

Murska Sobota
Glavni trg 5

Zahtevajte brezplačen cenik knjig!

GOSPODARSKA ZVEZA

z. z. o. j. v Ljubljani

je največja združna blagovna
centrala v Sloveniji

Izvršuje za zadruge skupni nakup
in prodajo najvažnejših kmečkih
pridelkov in potrebščin

Podpirajte in širite idejo
zadružništva

GOSPODARSKA ZVEZA, LJUBLJANA, TYRŠEVA CESTA 29

Obrestujemo vloge
na hranilne knjižice in v tekočem
računu z najugodnejšo obrestno
mero

Dajemo posojila vsake vrste
Kupujemo, prodajamo in po-
sojujemo vrednostne papirje

Opravljamo vse posle
denarnih zavodov

Dravska banovina jamči
z vsem svojim premoženjem in
davčno močjo za naše obveznosti

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

Ljubljana • Maribor • Celje • Kočevje